

โรคไข้หวัดใหญ่และวัคซีน

จากการติดตามและประเมินผลทางการแพทย์พบว่า การฉีดวัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่ ทำให้สามารถลดอัตราการเจ็บป่วย และลดภาวะแทรกซ้อนที่รุนแรงของโรคไข้หวัดใหญ่ได้อย่างชัดเจน

โรคไข้หวัดใหญ่เป็นโรคติดต่อทางเดินหายใจ ที่สามารถแพร่กระจายได้อย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในแหล่งชุมชน เช่น โรงเรียน การแพร่กระจายของโรคไข้หวัดใหญ่ เกิดจากเชื้อไวรัสที่อยู่ในเสมหะ น้ำมูก น้ำลายของผู้ป่วย ติดต่อกัน โดยการไอ-จามรดกันโดยตรง หรือการหายใจเอาฝอยละอองดังกล่าวเข้าไป แต่บางรายอาจได้รับเชื้อทางอ้อมผ่านการสัมผัสทางมือ หรือสิ่งของเครื่องใช้ที่ปนเปื้อนเชื้อเข้ามาสู่ร่างกายตนเองทางจมูก ตา หรือปาก ซึ่งเมื่อผู้ป่วยส่วนใหญ่ได้รับเชื้อแล้ว มักจะมีอาการภายใน 1-3 วัน และอาจเริ่มแพร่เชื้อได้ตั้งแต่ 1 วันก่อนป่วยจนถึง 7 วันหลังป่วย (ผู้ป่วยที่มีภูมิคุ้มกันต่ำ อาจแพร่เชื้ออยู่ได้นานหลายสัปดาห์) โดยมีอาการที่เกิดขึ้นทั่วไป คือ มีไข้ ปวดศีรษะ ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ อ่อนเพลีย ไอ เจ็บคอ น้ำมูกไหล บางรายโดยเฉพาะกลุ่มผู้ป่วยเด็กอาจมีอาการเบื่ออาหาร คลื่นไส้ อาเจียน หรือท้องเสียร่วมด้วย

ผู้ป่วยส่วนใหญ่จะมีอาการทุเลาและหายป่วยได้ภายใน 5 - 7 วัน แต่บางรายอาจมีอาการปอดอักเสบรุนแรงตามมา โดยจะพบอาการหายใจเร็ว เหนื่อยหอบ ซึ่งอาจทำให้เสียชีวิตได้

เนื่องจากเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่มีโอกาสเปลี่ยนแปลงสายพันธุ์ได้ทุกปี ดังนั้นองค์การอนามัยโลกจึงต้องมีการพิจารณาสายพันธุ์ที่ใช้ทำวัคซีนทุกปี เพื่อเป็นการกระตุ้นระบบภูมิคุ้มกันให้เหมาะสมกับเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ที่เข้ามาใหม่ และเพื่อให้ภูมิคุ้มกันมีระดับที่สูงอยู่ตลอดเวลา กระทรวงสาธารณสุขจึงแนะนำให้ฉีดวัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่ สายพันธุ์ตามฤดูกาลที่ออกมาใหม่ทุกปี

ซึ่งวัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ตามฤดูกาลของซีกโลกใต้ ปี ค.ศ. 2019 ประกอบด้วยไวรัสเชื้อตายจำนวน 4 สายพันธุ์ ที่ประเทศไทยนำเข้ามาใช้และโรงเรียนนำมาดำเนินการในครั้ง นี้ ได้แก่

- A/Michigan/45/2015 X-275 (H1N1)
- B/Colorado/06/2017
- A/Switzerland/8060/2017 (H3N2)
- B/Phuket/3073/2013

TM

หมายเหตุ : วัคซีนที่ใช้ในการฉีดครั้งนี้คือ VaxigripTetra Vaccine Southern(0.5 mL) PFS Lot No : T3B153V
วันหมดอายุ: 31/01/2020

ขนาดและวิธีการให้วัคซีน เด็กอายุ 9 ปีขึ้นไป และผู้ใหญ่ฉีดเข้ากล้ามเนื้อบริเวณต้นแขน จำนวน 0.5 ซีซี แต่ถ้าอายุ 3 ปี ถึงน้อยกว่า 9 ปี ที่ยังไม่เคยได้รับวัคซีนนี้มาก่อน ในครั้งแรกต้องฉีดจำนวน 2 ซีซี (เข็มที่ 2 ห่างจากเข็มแรกประมาณ 1 เดือน)

ข้อห้ามในการฉีดวัคซีน

- คนที่มีประวัติแพ้ไข่ไก่ หรือโปรตีนเนื้อไก่ชนิดรุนแรง แพ้ส่วนประกอบใดในวัคซีน เช่น ยานีโอมาซิน สารฟอรัมาลดีไฮด์ เป็นต้น
- ผู้ที่เคยฉีดวัคซีนไข้หวัดใหญ่แล้วมีอาการแพ้อย่างรุนแรง
- หากมีอาการไม่สบาย เช่น มีไข้สูง หรือติดเชื้ออย่างเฉียบพลัน ควรเลื่อนการรับวัคซีนไปก่อน (ประมาณ 2 สัปดาห์หรือตามความเห็นของแพทย์)

อาการข้างเคียงหลังการฉีดวัคซีน ภายหลังการฉีด 1-2 วัน อาจมีอาการที่เกิดขึ้นได้ทั่วไป คือ

- ปวด บวม แดงบริเวณที่ฉีด
 - อ่อนเพลีย มีไข้ ปวดศีรษะ และปวดกล้ามเนื้อ ปวดข้อ
 - อาการเกี่ยวกับระบบทางเดินอาหาร เช่น ปวดท้อง ท้องเสีย คลื่นไส้ อาเจียน
- ส่วนอาการแพ้แบบรุนแรงอื่นอาจเกิดขึ้นได้ แต่พบน้อย

ส่วนใหญ่ภูมิคุ้มกันจะเกิดขึ้นภายใน 2 - 3 สัปดาห์หลังจากได้รับวัคซีนแล้ว และภูมิคุ้มกันจะอยู่ได้นาน 6-12 เดือน อย่างไรก็ตามผู้ที่ได้รับวัคซีนนี้แล้วบางคนก็ยังสามารถที่จะเกิดโรคได้ แต่มักจะมีอาการเพียงเล็กน้อยเมื่อเทียบกับผู้ที่ไม่เคยได้รับวัคซีน และวัคซีนนี้ไม่สามารถป้องกันโรคไข้หวัดทั่วไปที่เกิดจากเชื้ออื่นๆ หรือโรคไข้หวัดใหญ่ที่เกิดจากเชื้อสายพันธุ์อื่นที่ไม่ได้เป็นส่วนประกอบในวัคซีนได้

TM